

Елин Пелин

Пъдар

ЛИЦА:

Пройчо – селски пъдар, 20-годишен момък.

Катерина – селска хубавица, хитро и весело момиче.

Пенка, Еленка и Иглика – нейни другарки, весели, лудички и хубавички момичета, всички скришом една от друга влюбени в Пройчо.

Полянка. Тесен неравен път, нагоре от нея, криволи между ниските сухокаменни огради на лозята. Тук-там иззад оградите се вдигат ширококлонни орехи. През изровения прелез на срещната ограда бежишком, с весели викове и подплашени скачат една след друга Пенка, Еленка и Иглика, спират се на полянката и с възлнение гледат надире. Всичките с кошнички в ръце.

Пенка. Не тичайте толкова ма!... О, боже, скъсиха ми се краката!

Еленка (*към Иглика*). Видя ли го, ма Иглико, или само ни подплаши? Вижте как дишам! Сърцето ми ще изскочи!

Иглика. Пък ти не тичай толкова!... Кой те кара?

Пенка. Истина, ма Иглико, видя ли го? Как ни из-пла-шиии!

Иглика. Видях го ма, нима ще ви лъжа! Боже, какви сте! Видях го в черешака как ни дебне. Пълзи по шумата като смок. Пусти Пройчо!

Всички дружно и звънко се изсмиват.

Пенка (*плесва ръце*). Ами Катерина?

Еленка. Тя остана. Ако смее, рече, нека дойде!

Иглика. Ба, много го е страх! (*Шепне им нещо. Всички се изсмиват.*)

Пенка. Знам, знам защо остана. Нима вече толкова се не бои!...

Еленка. Не бои се ма. О, колко е свободна! Аз не смея да остана, ако щеш ме уби... Сърцето ми още не може да се смири. Ти видя ли го, ма Пенке?

Пенка. Как ще го видиш ма? Щом писна Иглика, аз драснах из лозето като луда. Какво сладко беше гроздето, та не знам отде го мътната измъти тоя Пройчо.

Иглика. Май киселко щеше да ни излезе.

Еленка. Ако бе ни пипнал!... (*Замисля се.*)

Пенка. Кажы си ма, Иглико, истина, видя ли го?

Иглика. Хвала божеее! Видях го ма.

Еленка. Причинило ти се е... Кой знае какво си видяла, я някой пън я!

Иглика. Какъв ти пън ма! Те сега!... И Пройчо ако не познавам!...

Видях как се синей зад оградатз и полази полека, полека, като котка за врабци. Пушката му блещеше в ръцете като змей.

Пенка. Да го разтресе тоя Пройчо! Щяхме да си наберем.

Еленка. Да бяхме стояли ма, какво щеше да ни направи?

Иглика. Какво ще ни направи? Нали знаеш какъв бутниколиба е Пройчо... Ще-е... *(Шепне им нещо.)*

Пенка *(удря я галено по устата)*. У, каква си! Ще, зер? *(Скрива си лицето в ръце.)*

Еленка. Ще-ще, ще му преседне...

Смят се.

Пенка. Слушайте, ха да му се разсърдим!

Иглика. Как ще му се разсърдим ма?

Еленка. Чуй, Иглико, разсърди му се ти и не го вече поглеждай, нито му приказвай. Ние ще го закачаме – та да се пука от яд!

Пенка. Когато ти се усмихне, ти му се намръщи и си изкриви устата... Така... Как умееш да го правиш това!

Иглика. Аз не мога да се сърдя ма... Щом ме погледне, и ще се засмея... Разсърди му се ти, Еленке, ти имаш по-кораво сърце...

Еленка. У-у!... Аз не мога го направи. Кораво сърце съм имала! Каква си, Иглико! Пенка най-добре може да го направи... Може, докато е жива, да му не продума.

Пенка. Мога зер! Не мога ден да трая. Щом ми рече „Пенке, погледни ме“, и ще го погледна, без да се усетя.

Иглика. Е, какви сте!

Еленка. Някоя от вас го обича! Познавам!

Пенка. Иглика, ако го обича, нека го обича!... Хич не й завиждам.

Иглика *(към Пенка)*. Пък аз знам, че ти го обичаш.

Еленка *(с тъга и ревност)*. Вие и двете го обичате.

Пенка. Тебе – яд ли те е?

Еленка. Пък... като не казвате, та...

Иглика. Ти като се сърдиш – то... ти го обичаш. Ти отвори дума...

Еленка *(червенеет от срам)*. У, какви сте! Няма да ви го взема, не бойте се. *(Обръща се сърдито.)*

Пенка. Ами Катерина ма? Де остана?

Иглика *(сочи с ръка)*. Не виждаш ли я? Ето там – е, между лозите. Бере си слободно, не иска и да знае. Що е хитра! Гледай как се снишава и бере.

Пенка *(вика)*. Кате, остави и за нас ма!

Катерина (*обажда се*). Ух, страхлушини-и! Комуто се яде, нека си набере.

Еленка (*дърпа ги*). Хайде и ние да влезем! Ха да влезем!

Иглика (*подсмива им се*). Де, недейте!

Пенка. Ха да влезем, ма Иглико, ха да влезем! Три сме ма... И Катерина – четири: защо да му се боим?

Иглика. Ами ако ни подгони?

Пенка и Еленка. Ще го хванем, да го вържем.

Пенка. Ще му разпашем пояса и ще го вържем с него за ореха.

Еленка. Да му дойде ума...

Иглика. Ма с огън си не играйте!

Пенка. Ще му сипем водица... Ха да влезем ма! (*Покатерва се на прелеза и запява последвана от другите.*)

Покрай, Кате, покрай, душо, да се не удавиш!

Веднага всички уплашено писват и хукват надире из пътя. След тях тича Катерина. В една ръка държи пребрадката си, в друга – кошиницата. Тъкмо когато да скокне на пътя, Пройчо посяга от прелеза и я хваща за плетника.

Катерина. Пройчо, жив да си, пусни ме! Пройчо (*закачливо и без яд*). Падна ли ми в ръцете! Чакай сега!

Другарките на Катерина, които стоят на почтено разстояние, вземат по един камък и заплашително мерят към Пройчо.

Пенка. Пройчо, изсъхва ти ръчицата – пусни момичето!

Катерина. Пройчо, жив да си, пусни ме!

Еленка. Пройчо, в гроб да те пуснат – пусни момичето!

Катерина. Пройчо, жив да си, пусни ме!

Пройчо. Вие кълнете, тя благославя... Кате, ще те питам нещо!

Иглика. Пройчо, да те пройдат – пусни момичето!

Катерина. Пройчо, просто да не ти е, пусни ме!

Пройчо. Какво търсиш в чуждо лозе?

Катерина. Като сме влезли – не сме го изяли! Пройчо, пусни ме бе!... Е!... Ти от шега не разбираш, отскубна ми плетника... Ох, олеле! Пройчо, милост нямаш ли? (*Уж плаче.*)

Другарките ѝ пристъпят малко напред и мерят заканително.

Пусни я, бре Пройчо!

Пройчо. Не я пушам... Да я науча как се бере чуждо лозе.

Пенка. Ти защо задяваш чужди моми?

Пройчо. Защото съм ерген.

Иглика. Не те е срам!

Пенка. Хубаво, хубаво, не те е грях!

Еленка. Е, то пък вече...

Иглика. Много ти прилича, Пройчо, чакай...

Катерина. Е, защо ме държиш, Пройчо?

Пройчо. Кажы, обичаш ли ме, ще те пусна.

Пенка. У, какъв си, Пройчо! (*Сочи разсърдена пръст и се обръща настрана.*) Пройчо. Не ме е страх.

Еленка мълчешком прави същото.

И от теб не ме е страх.

Иглика. Чакай, Пройчо, чакай!

Пройчо. От тебе никак.

Всички (*към Катерина*). Плачи мари, плачи да те пусне!

Катерина. Та не плаче ми се ма...

Пенка (*към другите*). Ха да си отидем – да ги оставим.

Пройчо. Идете си! (*Към Катерина.*) Кажы, обичаш ли ме?

Иглика. Речи „не“ мари! Коя теб ще те обича бре?

Еленка (*ревниво*). Да съм на твое място, Кате, какво бих му надумала. (*Гласът ѝ затреперва.*) Да, той, той да прави така...

Пройчо. Кажы, Кате, обичаш ли ме, или не? Каквото и да кажеш – ще те пусна, само кажы.

Катерина (*сърдито и галено се дърпа*). Пусни ме бре! Е! Какъв си! (*Закрива си лицето с ръце.*)

Пенка. Да съм аз на твое място, Кате, каква клетва бих му изрекла, на... (*гласът ѝ се разтреперва*) на... на... тоя... Чакай, Пройчо... Ще ти се разсърдя!...

Пройчо. Защо? Аз на тебе нищо не правя.

Пенка. Пусни момичето де...

Пройчо. Кате, отговори ми. (*Близо до ухото ѝ с вълнение.*) Обичаш ли ме?

Пенка (*пристъпя към Пройчо*). Пройчо!... Кате, кажы „не“, кажы „не“... Ако те не пусне, ние ще стоим тук до довечера, и той не може да ти стори нищо.

Пройчо (*страстно и умолително*). Обичаш ли ме, Кате?

Еленка (*с ревност*). Катеринке, кажы „не“, сестрице, кажы „не“ на тоя вироглавец! (*Доплаква ѝ се.*)

Пройчо (*с вълнение*). Обичаш ли ме, Кате?

Иглика (*ревниво*). Не, не!... Тя не те обича. Кажы „не“, Катеринке, кажы „Не“!... (*Гласът ѝ плачливо затреперва.*)

Пройчо (*с вълнение и глухо, притиска се близо до нея и я хваща през кръста*). Кате, Катеринке, кажи, обичаш ли ме?

*Катерина (немоцна, засрамена и развълнувана). Обичам те!
Другарките ѝ изпуцат камъните.*

Завеса

КРАЙ

© 1904 Елин Пелин

Публикуван за пръв път в Разкази, т. I, 1904, с. 92–98. Пръв печатан опит на Елин Пелин за сценично произведение, главно с оглед да задоволи острите тогава нужди на селските театрални деятели, които уреждат своите забави и вечеринки при ограничени сценични възможности. – С някои несъществени езикови промени е следващите издания на Разкази, т. I. Няколко нови поправки при включването му в СГ¹, 1938. При описанието на мястото на действието е зачеркнато (запазеното в прави скоби): „[Тук-там иззад оградите се вдигат ширококлони орехи], по които вече треперят жълти листа.“

Сканиране, разпознаване и редакция: Ивет Костова, 2008

Публикация:

Елин Пелин. Съчинения, том I – Разкази 1901–1906

Редактор: Светла Гюрова

Издателство „Български писател“, 1972 г.

ДПК „Димитър Благоев“ – София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5270>]

---

1. Съчинения на Елин Пелин. Под редакцията на Т. Боров, С., к-во „Хемус“, т. I, 1-о изд. 1938